

Jong in Raalte

Door Hans Roescher

Waar je wortels liggen daar naartoe blijf je terugkeren. En met het verstrijken van de jaren denk je aan, waar je oorsprong ligt, de historie van je familie, hoe je je jeugd hebt doorgebracht en hoe het was jong te zijn in je geboorteplaats. De gezelligheid en geborgenheid van een groot gezin en van een plaats die nog overzichtelijk was, waar je elkaar kende, maar ook ieder zijn plaats kende. Raalte waarvan je als kind dacht dat dat de belangrijkste plaats ter wereld, of op zijn minst van de streek was. Herinneringen aan je jeugd zijn een groot geschenk voor later ondersteund met beelden die nog bewaard zijn. De lokale geschiedschrijvers en verzamelaars van beeldmateriaal zijn van groot belang voor het collectieve geheugen van Raalte. Om er enkele te noemen: Herman Hannink, Richard Woolderink, de mensen van de Historische Vereniging Strunk en de huidige vaandeldrager van historisch Raalte, Jos Segbers. Tijdens de Stöppelhaene eind augustus van dit jaar was er een prachtige expositie van fotomateriaal dat Jos in de loop der jaren heeft verzameld. Jos heeft zich ontwikkeld tot de onbezoldigd archivaris van Raalte. En door te kijken naar deze oude foto's komen de verhalen los. Foto's als bindmiddel tussen bezoekers. En zo kwamen Jos en ik ook aan de praat over hoe wij er onze jeugd jaren hebben beleefd. Dat heeft geleid tot een aantal persoonlijke herinneringen dat ik graag aan het papier heb toevertrouwd.

JONG IN RAALTE

Hun jonge jaren brachten mijn vader (1916-2006) en moeder (1920 - 2004), Bernard en Annie Roescher - Poelhekke respectievelijk door in hun geboortehuizen aan de Kerkstraat en aan de Almelosestraat. Het huis aan de Kerkstraat waar mijn vader is geboren dateerde uit de 17/18e eeuw toen hier nog een café/boerderij was gevestigd. Mijn opa begon hier in 1902 met een bakkerij/kruidenierswinkel. Omdat Opa Roescher bakkerseczeem kreeg begon hij, naast zijn kruidenierswinkel, een rijwielhandel met benzinepomp, een reparatie inrichting en wat al niet meer. Als goed zakenman had hij ook de eerste radio in huis en begon de Raalter radiocentrale waarmee hij de basis legde voor later "Radio "de Roef".

Het geboortehuis van mijn moeder aan de Almelosestraat is inmiddels erg van karakter veranderd. Ook de straat van vroeger is niet meer te herkennen. Hoewel het eerst een boomrijke straat was, zijn deze vanwege verkeersveiligheid en opdrukkende boomwortels verdwenen. Wie kent nog het rijmpje; "langs de Almeloseweg, stond een rijtje bomen. Al die bomen waaiden weg, op de Almeloseweg".

Na het huwelijk van mijn vader en moeder op 30 mei 1940 woonden ze eerst nog een poosje bij de ouders van moeder aan de Almelosestraat. Met ingang van 1 januari 1941 huurden zij het woonhuis aan de Herenstraat 82 voor 3 gulden per week. De oorlogsjaren werden hier beleefd. In 1947 verhuisde het gezin met inmiddels 5 kinderen (Tonnie, Jan, Paul, Ellie en Gonnie) naar de Deventerstraat 34. Het huis had de naam "Op de Kuup'n". Een bekende buurman daar was ene Jan Leem, grondlegger van de moderne supermarkt, toen al bekend als de reizende HEMA, een marskramer dus. Op dit adres werden mijn broers en zussen Bernadette, Alfons, Bennie en José geboren.

opoe Poelhelke voor het huis aan de Almelosestraat (foto Hans Roescher)

Mijn vader was aanvankelijk ook werkzaam in de bakkerij van zijn vader maar begon in 1950 een eigen vishandel op de hoek van het pand aan de Kerkstraat. In 1952 verhuisde het gezin met op dat moment 9 kinderen van de Deventerstraat naar de Haverstraat 8. Daar kwamen de overige 7 kinderen (Hans, Alexander, Jeanette, Marcel, Brigitte, Charlotte en Vincent) ter wereld. Het is naar huidige maatstaven moeilijk te begrijpen hoe een gezin met uiteindelijk 16 kinderen in dit kleine huis met maar 3 slaapkamers kon wonen. Achter het huis was nog een werkruimte voor de zaak aan de Kerkstraat. Daar kwamen buurtbewoners graag langs voor een bestelling, maar ook de buurkinderen voor de krokante restjes van de gebakken vis. Omdat er een bredere doorgang moest komen tussen de Varkensmarkt en Kerkstraat werd het ouderlijk huis van mijn vader gesloopt. Ook het oude pand van hotel de Zwaan moest hiervoor wijken. De Zwaan werd naar achteren toe verplaatst tot waar het nu staat. De sfeer van toen is daarmee voorgoed verdwenen.

Het winkelpand van Roescher aan de Kerkstraat/Varkensmarkt (Hans Roescher)

Ook met de andere ingrepen is Raalte in de loop der jaren onherkenbaar veranderd. Jammer dat er nooit een besef is geweest beter om te gaan met het historische en culturele erfgoed! Mijn ouders, en wij kinderen, verhuisden vervolgens in 1965 naar de Koestraat. Dit was volgens mij de grootste volksverhuizing uit de Raalter geschiedenis. Met alle mogelijke middelen van transport werd er verhuisd. De Koestraat, toen nog een slaperig straatje, wist niet wat haar overkwam. En we hadden eindelijk de winkel aan huis. Het degelijke bouwwerk onder leiding van ome Bertus had een paleis van een huis opgeleverd met een aantal magnifieke speelhoekjes voor de kinderen. Ongeveer 17 jaar woonden wij daar als familie. Totdat de gemeente daar wederom een sloopplan had bedacht. Het grootste deel van de Koestraat moest worden opgeofferd aan nieuwe parkeerplaatsen voor de latere Hanehof. Een brand op een zaterdagochtend in oktober 1979 vergemakkelde de uiteindelijke keuze in te gaan op een bod van de gemeente om het pand te verkopen.

Het pand van Slager Fuselier aan de overkant van de straat kwam, na het overlijden van de heer Fuselier, te koop. Een zee van ruimte ontstond er bij de verhuizing naar Koestraat 18. Aannemer Dennebos verbouwde het pand grondig tot een woonhuis met 7 riante slaapkamers, gelijk een hotel en een zeer ruime winkel. Daar is nog steeds de winkel die neef Henri Roescher (3e generatie opvolgende Roeschers) tot een bloeiende vistraiteurzaak heeft uitgebouwd. Maar even terug naar de jaren '50. De jeugd volgde niet meer vanzelfsprekend de tradities van hun ouders op. Zoals overal in Nederland deden de nozems en vetkuiven op brommers hun intrede. Het waren jongeren met een eigen leefstijl, kleding en haardracht die meestal naar Rock en Roll muziek luisterden. In Raalte

duurde het nog wat langer, om van de buurtdorpen maar niet te spreken. In de jaren zestig werd dit opgevolgd door de hippie cultuur. Deze subcultuur was eerst mondjesmaat ontstaan bij de cafetaria van Hoekman, gevestigd aan het straatje tussen Het Schip en café Murphy 's, maar dan midden in de jaren zestig. Het was toen allemaal nog uitermate braaf vergeleken met de maatstaven van nu. Bij de cafetaria/automatiek van Bouwhuis (waar zoonlief Bennie Bouwhuis de scepter zwaaide) ging het er al wat ruiger aan toe. In het cafetariagedeelte kwam publiek dat zich al wat minder gelegen liet liggen aan de algemene geldende omgangs- en gedragsnormen. Daar hoorde je de grote hits uit die jaren uit de jukebox, van onder meer de Rolling Stones, Procol Harum, Steppenwolf, Aphrodite' s Child, maar ook de hit Je t'aime van Jane Birkin uit 1969 vooral met mooi weer als de deuren open waren. Dat kon toen allemaal nog. De buschauffeurs die toen nog met de bus dwars door Raalte reden, waren op

De winkel en woonhuis aan de Koestraat. Daarna verhuisde de familie Roescher naar de overkant (foto Hans Roescher)

zomerse dagen ter hoogte van cafetaria Bouwhuis op hun hoede: je kon zomaar ijsjes van boven in de bus geworpen krijgen.

Mijn generatie was voor actieve participatie daarin in het begin van de jaren 60' nog te jong. We gingen nog gehoorzaam naar kapper Oudendag, Woldberg of Plattel voor het standaardmodel van 1 gulden. En bleven natuurlijk trouwe bezoekers van de (katholieke) kerk. Het kerkbezoek werd zelfs nog genoteerd op het schoolrapport. En vaders waren nog sterk in die dagen. Dat heeft de jeugd van toen soms aan den lijve moeten ondervinden. In die tijd kende bijna iedereen

in Raalte elkaar. Er woonden nagenoeg alleen autochtonen, op de nieuwkomers in het net gerealiseerde Westdorp na. En die moeten zich toen gevoeld hebben als de asielzoekers nu. Een taal die je niet verstond. Rare gebruiken en een bevolking die nog niet zoveel was gewend, vooral als het niet in de hoofdzakelijke katholieke traditie paste.

Tegen die achtergrond groeiden wij op. Maar dan ben je rond 1970 een jaar of zestien en je wilt wat. Je ontdekt dat je zelf ook een eigen mening en voorkeur hebt en dat die anders zijn van wat tot dan toe gangbaar was. We hoorden muziek op de radio (en dan geen Adamo en andere brave popmuziek). Er was meer ruis dan muziek op de radio bij het vinden van de piratenzenders zoals Veronica vanuit de internationale zee, want digitale techniek was nog science fiction.

Het moet ook in die tijd zijn geweest dat het haar van ons vanzelf langer groeide. Dat sommigen vroeger ook jong zijn geweest zal de huidige generatie zich misschien niet kunnen voorstellen. En dan ook met dat lange haar, alternatieve kleding en afwijkende meningen. Daar zou je nu toch niet meer mee voor de dag willen komen. Zoals de oudere generatie uit die tijd zich er toen ook diep voor moet hebben geschaamd dat hun kinderen zo over straat liepen.

Maar dat lange haar, het zat kennelijk in de lucht. Zo rond 1970 was het verschil in haardracht tussen jongens en meisjes zo ongeveer verdwenen. En moeders moesten hun bontmantels en andere zondagse kerkkledij achter slot en grendel opbergen want dat was het toppunt van subcultuur. Niet zozeer de Beatles en de Stones stonden bij ons in de belangstelling, maar de meer alternatieve van Procol Harum, Moody Blues, Jethro Tull, Frank Zappa en Soft Machine.

Tijdgenoten ontmoetten elkaar bij de platenzaak van "De Roef", die werd gerund door mijn neef André Roescher. De eerste platenzaak in Raalte waar Ben Veldkamp nog werkte voordat hij discjockey werd. Later opende Ben Veldkamp zijn eigen platenzaak (Walk In) in het pand van bakkerij Hoekman waarvan de nazaten er nog steeds een horecazaak hebben!

maaltijden, buffetten, visspecialiteiten en broodjes

Bestel eenvoudig uw visspecialiteiten via onze website

www.vistrateur-roescher.nl

info@vistrateur-roescher.nl

Koestraat 18, Tel. 0572 - 35 22 07

Raalte

Op de vrijdagavond gingen Martin van der Linde en ik altijd naar De Roef om er de nieuwste muziek te luisteren. Want dan kwamen de nieuwste Lp's uit (voor de jongeren onder ons; ze zijn net zo rond als cd's maar dan groter en zwart, maar de hoezen waren in die tijd prachtig). We werden verder gestimuleerd door het programma Beatclub op de Duitse TV op zaterdagmiddag. Dat namen we dan wel eens op met een (mono) cassette recorder met microfoontje voor de TV. Zo ontdekten we Beggars Opera, The Nice, Curved Air, Colosseum, Third Ear band, Edgar Broughton band en andere muziek waar de gemiddelde Raaltenaar voor op de loop ging. Meestal beluisterden we dat bij vrienden thuis en ik zie nog zo de hoofdschuddende en vragende gezichten van menig ouder. Wat we aan die herrie vonden!

En als je toe was aan het autorijden, hoe alternatief we ook waren, het werd als een noodzakelijk iets gezien om Raalte uit te kunnen, haalden veel Raaltenaren hun rijbewijs nog bij de rij school van mijn oom, die een begrip was in de regio, vooral door de persoon van Arnold van Rossum. Op de zaterdagavond kon je daardoor met een vriend- met-rijbewijs wel eens in Deventer naar de film of naar de alternatieve bar Chez Antoinette. Vóór die tijd gingen we nog wel eens naar het zaaltje van de Pauluskerk waar op zaterdagavond na de kerkdienst en na wat stichtelijke woorden van de pastoor gedanst kon worden op muziek uit die tijd. Er moest bij plaknummers zoals Need your love so bad van Fleetwood Mac wel 30 cm. afstand worden gehouden. Het was wel een kuise tijd. Heel anders ging het toe op zondagavond bij Oosterlaar. Daar kwamen jongeren uit de regio bijeen omdat er niets anders was.

Bakker van der Linde aan de Koestraat (foto Jos Segbers)

We hebben toen maar ons eigen onderkomen gerealiseerd aan de Koestraat in de oude bakkersschuur van mijn vriend Martin van der Linde. Het eerste alternatieve "jeugdcentrum" van Raalte. Ik kan me nog herinneren dat ik Res Novae (revolutie) boven de deur schilderde met rode verf. De oude bakkersschuur achter het huis werd ingericht als muziekruimte. Dat werd van harte ondersteund door Martin's ouders die hoopten daarmee van een stuk herrie af te zijn. Met een feestje van Tonnie en Bennie Schoorlemmer (Martins overbuurjongens) werd de nieuwe ruimte ingewijd. De Lp's van "the Yes album" en "Aqualung" van Jethro Tull waren net uit. Ik herinner me nog hoe mooi het klonk en hoe ingetogen we daarnaar aan het luisteren waren. Hier was ongetwijfeld het eerste progressieve muziekonderkomen in Raalte.

PINK FLOYD IN AMSTERDAM

Ook gingen we naar diverse optredens van popgroepen in de regio maar ook wel in Amsterdam. We hadden ze vaak al gezien voordat ze doorbraken, zoals Focus, Supersister, Solution. Het was ook de tijd van grote openluchtfestivals. Woodstock was net geweest. Zo gingen we in 1970 naar het gratis optreden van Pink Floyd in het Amsterdamse bos in het kader van de toen vaak voorkomende anti-Vietnam demonstraties. De avond daarvoor lifften we naar Amsterdam, want een OV kaart voor scholieren en studenten bestond toen nog niet. Ik herinner me dat we op een gegeven moment met vijf personen stonden te liften. Maar we zijn er gekomen. We hadden een tent meegenomen die behoorlijk lek bleek te zijn terwijl het hevig regende die nacht. In mijn beleving is het zo dat alle festivals die we in die tijd in de openlucht bezochten altijd door regen werden geteisterd. Het was in ieder geval een bijzondere ervaring om wakker te worden met de muziek van Pink Floyd. We hebben overigens in die tijd ook nog wel eens, toen dat nog gedoogd werd, in het Vondelpark geslapen. En we kwamen altijd wel uit Amsterdam terug met nieuwe bijzondere muziek.

denk duurzaam

Maak u zelfvoorzienend
Verlaag uw energierekening
Verhoog de waarde van uw woning
Help mee de CO₂ te reduceren

ASSINK WEUSTINK
DE PLUS IN ELEKTROTECHNIEK
www.assinkweustink.nl

In die tijd merkten we ook op dat verschillende religieuze sekten zeltjes probeerden te winnen. Vaak deden we of we geïnteresseerd waren. Het ging ons vooral om voor de lol met de "evangelisten" te praten om hen te vangen op hun eigen woorden. En als het even kon deze mensen zelf te bekeren tot onze levensfilosofie. We knoopten daarbij alle levenswijsheden aan elkaar en wisten het vaak zo mooi te brengen dat men het ook niet meer wist. Vooral op Jehovagetuigen waren we tuk. Die kwamen met moeite weg.

VOETBALLEN BIJ DE B.L.O SCHOOL

Begin jaren zeventig waren we 's avonds als het weer het toeliet altijd te vinden bij de BLO school, de Horizon, schuin tegenover het ouderlijk huis van Martin van der Linde. Daar voetbalden we met de buurjongens: Jan Smeenk (die we Jan Smak noemden omdat hij altijd met een boterham met jam aan kwam lopen), Bennie en Tonnie Schoorlemmer en natuurlijk Anton en Hennie Overmars. De Overmarsjes waren het meest fanatiek. Zelfs als we de zondagse kleren aan hadden, werden er slidings gemaakt en de meest kunstzinnige voetbalbewegingen gemaakt. Anton dook als keeper rustig op de stenen ondergrond. En na het voetballen wisselden we de (muzikale) nieuwtjes uit.

In de volgende Kruudmoes het vervolg van "JONG IN RAALTE"

Inval van Raaltenaren in de marke Luttenberg

Door Hennie Vrielink

In mei 1725 kwamen twee gezworenen van de Marke Luttenberg op bezoek bij hun markenrigter Theodoor Joan van der Ketten. Ze gaven aan dat een groep Raaltenaren van ongeveer 70 personen de Marke van Luttenberg bij het Schanebroek was binnengevallen. Voor de schrik kregen ze van de markenrigter een borrel.

In het Markeboek van Luttenberg staat geschreven "dat die van Raalterwolt op woensdagh den 16 Mey 1725 op een seer violente (geweldadige) maniere en gewapent met stokken, grepen, vorken en ijshaecken de beesten van den Luttenbergh met stoten en slaen seer hebben mishandelt" en geprobeerd hebben deze beesten uit het Schanebroek te verdrijven, wat ze uiteindelijk niet gelukt is.

Een jaar eerder hadden de Raaltenaren dat ook al geprobeerd en toen waren de beesten "uit het Schanebroek gejaagt en met geweld nae den Luttenberg gedreven."